

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Hyvä huoltaja!

Sinut ja lapsesi pyydetään mukaan *SITES – sosiaalinen inkluusio ja moninaisuus varhaiskasvatuksessa* tutkimukseen, jossa tarkastellaan:

- Sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja kuulumisen rakentumista kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa varhaiskasvatusryhmissä
- Lapsiryhmien toimintaa ja vuorovaikutusta lasten ja aikuisten välillä sekä lasten kesken
- Varhaiskasvatusarjen siirtymiä
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien kasvatusyhteistyötä sekä huoltajien osallisuutta
- Huoltajille suunnattua varhaiskasvatuksen palveluohjausta

Tutkimukseen pyydetään vuosina 2025–2026 mukaan noin 70 lasta ja heidän huoltajansa sekä 30 varhaiskasvatuksen ammattilaista.

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Voit perehtyä tutkimuksen tietosuoja ilmoitukseen täällä: <https://www.jyu.fi/fi/hankkeet/sites-sosiaalinen-inkluusio-ja-moninaisuus-varhaiskasvatuksessa#tietoa-osallistujille>

Tietosuojailmoituksessa on kerrottu henkilötietojen käsittelystä.

1. *SITES – sosiaalinen inkluusio ja moninaisuus varhaiskasvatuksessa* ja pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan *SITES – sosiaalinen inkluusio ja moninaisuus varhaiskasvatuksessa -tutkimukseen*, jossa tutkitaan sosiaalista osallisuutta varhaiskasvatuksessa laaja-alaisesti.

Huomiota kiinnitetään sosiaalista osallisuutta rakentaviin ja sitä haastaviin tekijöihin. Kiinnostuksen kohteena ovat erityisesti varhaiskasvatuksen arjen vuorovaikutustilanteet ja siirtymät, niissä rakentuvat osallisuuden ja kuulumisen kokemukset, lasten varhaiskasvatuspolut, lasten ja perheiden kulttuurinen moninaisuus ja monikielisyys sekä erilaiset kulttuuriset taustat. Lisäksi tutkimme kasvatusyhteistyötä sekä perheille tarjottua ohjausta ja tukea varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmässä.

Tutkimuksessa kerätään tutkimusaineistoa:

- havainnoimalla (havaintojen kirjaaminen, videointi, ääninauhoitukset) varhaiskasvatuksen arkea lapsiryhmissä

- haastatteleamalla tutkimukseen osallistuvia lapsia, heidän huoltajiaan ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia
- nauhoittamalla lasten varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluita
- taltioimalla lasten varhaiskasvatussuunnitelmia sekä muita varhaiskasvatuksen dokumentteja

Sinua ja lastasi pyydetään tutkimukseen, koska tutkimus toteutetaan lapsesi päiväkotiryhmässä. Tutkimukseen valikoidaan päiväkotiryhmiä, joissa lapsilla on suomen tai ruotsin lisäksi myös muita kotikieliä. Lapsesi varhaiskasvatusryhmä on tästä syystä valittu tähän tutkimukseen.

Tutkimukseen osallistuu vuosina 2025–2026 noin 70 lasta, heidän vanhempansa sekä lapsiryhmän kasvattajat yhteensä neljästä eri varhaiskasvatusryhmästä. Näistä ryhmistä kaksi on alle kolmevuotiaiden ryhmiä ja kaksi 3–6-vuotiaiden ryhmiä. Kaikissa lapsiryhmissä on kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Lisäksi tutkimukseen osallistuu ammattilaisia (4–6 henkilöä) kunnan varhaiskasvatuksen palveluohjauksesta ja johdosta.

Tämä on seurantatutkimus. Sinuun otetaan myöhemmin yhteyttä, jos et peruuta osallistumissuostumustasi tutkimukseen.

2. Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tai kieltää lapsesi osallistumisen tutkimukseen, keskeyttää osallistumisen tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana. Voit myös kieltäytyä jostain tietystä osasta tutkimuksen aikana, vaikka olisitkin jo antanut suostumuksen tutkimukseen. Tästä ei aiheudu sinulle tai lapsellesi kielteisiä seurauksia.

Keskeyttäessäsi tutkimukseen osallistumisesi tai peruuttaessasi antamasi suostumuksen, sinusta ja lapsestasi siihen mennessä kerättyjä henkilötietoja ja muita tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa, kun se on välttämätöntä tutkimustulosten varmistamiseksi.

Lasten kanssa neuvotellaan aineistonkeruuseen liittyvistä tapahtumista tilanteisesti. Jos vaikuttaa siltä, että lapsesi haluaa vetäytyä havainnointi-, haastattelu- tai videointitilanteesta, tätä toivetta kunnioitetaan.

3. Tutkimuksen kulku

SITES-tutkimuksen aineistonkeruu toteutetaan vuosina 2025–2026 yhteensä kahdessa päiväkodissa. Tutkimuksessa on mukana neljä varhaiskasvatuksen lapsiryhmää.

Tutkimuksen kulku sinun ja lapsesi kohdalla

- Tutkimuksessa haastatellaan vanhempia etäyhteydellä tai kasvokkain suostumuksen perusteella. Haastattelut toteutetaan haastateltavan päätöksen mukaisesti joko päiväkodissa, yliopiston tiloissa tai haastateltavan kotona. Haastatteluissa voidaan katsoa videoita päiväkodista. Haastatteluiden kesto on kerrallaan noin 0,5–1,5 tuntia. Haastatteluissa käsitellään lapsen ja vanhempien kielellistä ja kulttuurista taustaa, lapsen varhaiskasvatuspolkua, vanhempien suhdetta varhaiskasvatukseen, lapsen vertais- ja aikuissuhteita varhaiskasvatuksessa sekä varhaiskasvatuksen ja vanhempien yhteistyötä. Haastatteluihin osallistuu tutkija ja vanhempi tai vanhemmat. Haastatteluihin kutsumme tarvittaessa tulkin tueksi. Tulkin tarpeesta sovitaan vanhempien kanssa.

- Hankkeessa kerätään havainnointi-, äänitallenne- ja videoaineistoa lapsista ja varhaiskasvatuksen henkilöstöstä varhaiskasvatuksen arjessa sekä lasten tuonti- ja hakutilanteista vanhempien kanssa. Havainnointia toteutetaan noin 20–25 päivää/ryhmä. Havainnoinneista kirjoitetaan muistiinpanot ja havainnoinnin aikana myös videoidaan. Henkilöstöä pyydetään kokoamaan lasten vertaissuhteita kuvaavia verkostokarttoja.
- Havainnointiaineistonkeruun yhteydessä keskustellaan lasten kanssa ikätasoisesti varhaiskasvatuksen arjen kivoista ja kurjista asioista, leikeistä ja toiminnoista päiväkodissa, tunteista, lempipaikoista ja leikkikavereista. Keskusteluista kirjataan ylös muistiinpanot tai ne tallennetaan.
- Lapset kutsutaan haastatteluun suostumusten perusteella. Haastatteluissa keskustellaan samoista asioista kuin havainnoinnin aikana käydyissä keskusteluissa. Lisäksi lapsille voidaan näyttää 5–10 min videokooste heidän arjestaan lapsiryhmässä ja tämän jälkeen nähdystä keskustellaan yhdessä. Haastatteluissa hyödynnetään myös lasten ottamia valokuvia, lasten piirroksia, tilannekortteja, verkostokarttoja sekä muuta materiaalia keskustelun pohjana. Tunnekortteja voidaan käyttää kaverisuhteisiin liittyvien tunteiden sanoittamiseen. Haastattelut tallennetaan. Niihin osallistuu tutkija ja lapsi tai muutaman lapsen ryhmä.
- Vanhempien ja henkilöstön käymät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut tallennetaan joko video- tai äänitallenteina ja niitä sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmia ja muita varhaiskasvatusarjen dokumentteja käytetään tutkimusaineistona.

4. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat hyödyt

Osallistumalla tähän tutkimukseen olet mukana tuottamassa tärkeää uutta tietoa sosiaalisesta osallisuudesta ja moninaisuudesta varhaiskasvatuksen arjessa. Omat ja lapsesi kokemukset ja näkemykset tulevat kuulluiksi. Tutkimustulokset auttavat varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittämisessä sekä paikallisesti että myös valtakunnallisesti. Tutkimuksen käytännön tavoitteena on tukea ja vahvistaa lasten ja perheiden sosiaalista osallisuutta ja kuulumisen kokemuksia varhaiskasvatuksessa sekä ehkäistä eriarvoisuutta ja kuulumattomuutta. Tutkimus on mukana vahvistamassa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden asemaa osana suomalaista varhaiskasvatusta ja yhteiskuntaa. Tutkimus lisää tietoisuutta moninaisten kielellisten- ja kulttuuristen taustojen huomioimisen tärkeydestä ja eriarvoisuuden ehkäisemisestä.

5. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epämurkavuudet sekä niihin varautuminen

Haastatteluun tulee varata aikaa 0,5–1,5 tuntia. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu sinulle tai lapsellesi mitään riskejä, haittoja tai epämurkavuuksia. Mikäli siihen osallistuminen nostaa mieleesi kuitenkin ikäviä tunteita, niistä on hyvä keskustella terveydenhuollon tai luottettavan ihmisen kanssa. Voit myös aina lähestyä tutkijoita ja kysyä lisätietoja tutkimuksesta tai yhteystietoja asiantuntijoihin. Raportoinnissa pyritään henkilöiden tunnistamattomuuteen, mutta on mahdollista, että henkilö tunnistaa itsensä raportoinnista.

6. Tutkimuksen kustannukset ja korvaukset tutkittavalle sekä tutkimuksen rahoitus

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

7. Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu tieteellisiä ja yleistajuisia julkaisuja, opinnäytetöitä sekä konferenssi- ja seminaariesityksiä. Tuloksia pyritään levittämään varhaiskasvatuksen käytäntöjen sekä varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämiseksi. Kaikki raportointi ja tiedottaminen toteutetaan siten, että ulkopuoliset eivät pysty tunnistamaan tutkittavia tutkimustuloksista tai julkaisuista.

8. Tutkittavien vakuutusturva

Jyväskylän yliopiston toiminta ja tutkittavat on vakuutettu.

Jyväskylän yliopiston vakuutukset korvaavat etänä suoritettavissa tutkimuksissa ainoastaan sellaiset vahingot, jotka liittyvät suoraan annettuun tutkimustehtävään ja jotka ovat sattuneet varsinaisen ohjeistetun tutkimustehtävän aikana. Vakuutus ei korvaa taukojen aikana sattuneita vahinkoja.

Jyväskylän yliopiston vakuutukset eivät ole voimassa etänä suoritettavissa tutkimuksissa, jos tutkittavan kotikunta ei ole Suomessa.

Vakuutus sisältää potilasvakuutuksen, toiminnanvastuuvakuutuksen ja vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen. Tutkimuksissa tutkittavat (koehenkilöt) on vakuutettu tutkimuksen ajan ulkoisen syyn aiheuttamien tapaturmien, vahinkojen ja vammojen varalta. Tapaturmavakuutus on voimassa mittauksissa ja niihin välittömästi liittyvillä matkoilla.

9. Lisätietojen antajan yhteystiedot

Niina Rutanen, tutkimuksen johtaja, +358408054654, niina.a.rutanen@jyu.fi

Eija Sevón, tutkimuksen johtaja, +358408053650, eija.sevon@jyu.fi